

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk., 00 fen., kwartalnie 9 mk., 00 fen. za odosłanie do domu dopłaca się 26 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz netto w jednosłownym na I kol. 1 mk. 50 fen. na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 — 2 po poł. Reklamsów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Panny Maryi Nr. 38. Telefon Nr. 50.

Artur Grottger.

(w 50-tą rocznicę zgonu).

Częstochowa, 12 | 12.

Grottger — nie licząc z nazwisk, które dziwne wrażenie wywołują, kiedy je wymawiają usta polaka. Potęga majestatu królewskiego, jakie lek i trwoga zarazem karzą: chylić czoło, a zduma przesuwają przed oczyma obrazy naokropniejszych chwil cierpienia narodu: zwolna, krwią ziemię polską znacząc, idą nie husarskie hufce, nie w pancerne zbroje młodą odziana, i nie słychać chorągiewek ułańskich łopotu — kroczą bezmienni, co pragnęli arzyć: Dejaniry paląca koszulę — powstańcy 68 roku...

Kimże był człowiek, który zostawił narodowi obraz swego talentu wykształcony mocą jego niedawnych przeżyć?

Artur Grottger urodził się we wsi Otyńkowie w Galicji Wschodniej 11 listopada r. 1837 z ojca Jana, byłego wojska i malarza, rozniciającego w synu zapał artysty już od wczesnych lat młodości, która minęła w życiu Grottgera „sielsko anielsko”. Znako- mity batalista Juliusz Kossak ogadził w chłopięciu talent, który rozwijać należało. Od niego też, będąc we Lwowie przejął młody Grottger nie- bywały dar obserwacji, otwieranie ruchu, a pogłębiał swój talent w- yślad, przenikając dusze ludzkie, w- szatając w górne światy, dostępne ty- lko duchom wielkim, królującym w sferach szczytnych idei.

Szczęśliwie przygotowany wstąpił Grottger do instytutu technicz- nego we Lwowie, ale przeważną część czasu poświęcał rysunkom w szkole sztuk pięknych, pozostającej wów- czas pod kierunkiem Stättlera. Zapał i temperament ognisty unoszą go ku Zachodowi do Wiednia, gdzie rozpoczął pracować w Akademii sztuk pięknych. Tutaj powodzenie usmie- cha się doń. Niemieckie wydawni- ctwa pism ilustrowanych zasypują go wprost zamówieniami, jednak arty- sta zwraca się do swojskich tematów, które najbardziej miłował; maluje naprzemian ołówkiem, kredką lub akwarelą, a pierwsze jego prace zys- kują sobie licznych zwolenników.

Okolo r. 1860, Grottger, widząc, że jedynie kreda czarna i biała są najwłaściwszymi dlań narzędziami pracy, rzuca farby i wzorem ówco- znych malarzy niemieckich rysuje cykle, które uniemożliwiają jej- nię w dziejach sztuki europejskiej.

Zrosnięty istotą całego swego- go duszu ulatuje myślą ku nieszcze- śliwemu Królestwu, we łzach wo- jennych i poczyna tworzyć dra- matyczne pierwszych dni 68. Wówczas powstała „Warszawa — a- ja pierwszych zmagani z przem- ocy w stolicy, przed oczyma duszy j- szowidzącej przesuwają się, niby p- łód zatopny, — „Polonia” — pieśń o- smiertelna o bezmiennych biał-
rach, Lithuania, Sibiracy” — cykl
krwawej męki, wreszcie „Wojna”, o
której czytamy w listach Grottgera
do jego narzeczonej: „nikt jeszcze
nie przedstawił obrazu wojny przed
oczami biednych ludzi z takim wra-
żeniem, jakie my w życiu przez cały
czas trwania tej plagi odbieramy”.

Nie wspominamy tu o mnóstwie
rzeczy Grottgera, które charaktery-
zują go jako malarza europejskiej
miary, zatrzymujemy się tylko dłu-
żej na wyliczonych cyklach, malu-
jących tak dosadnie lata niewoli na-
rodu.

Dziwnem się to wydać może, iż
artysta, tworzący obrazy tak groźne,
facyzycyjskie; kiedy w nich treść
się wnika; dawał w każdej rysowa-
nej twarzy tyle wiary w lepszą przy-
szłość narodu, iż nad cyklami tymi
widnieje jakby jutrzienka w oddali
narodowi świątą.

Cykle Grottgera to wielki protest
przeciwko uciskowi — wobec ludzi i
potężny ada się, że do stóp Stwórcy
bijący hymn biagalny, pieśń niebo-
siedziana o wolność narodu polskiego,
który tak się cierpliwie pod cięż-
rem swego brzemienia niewoli ugi-
nał, jak „Sibiracy”, niosący krzyż
Chrystusowy w grotterowskim cy-
klu „tego liśnienia”.

Dziś 13 grudnia upływa lat pięć-
dziesiąt od chwili, kiedy w r. 1867
Artur Grottger po tułaczce wśród
swoich, nie oceniany należycie za
życia, nie pierwszy i nie ostatni z
wielkich polaków patriotów umierał
musiał prawie w nędzy na ziemi
obcej w Francji nad morzem — w A-
melles les Bains.

Śladami szedł Króla Duchą, wie-
rzył do ostatniego tchnienia w pok-
nanie Arymana i wianiki jutrenki
polskiej. Nie różami i kwieciami lecz
ciemniem usianą mu była droga ży-
wota, a na kilka niemal jeszcze go-
dzin przed zgonem serce krwawił
mu łos, oddając jego dzieła za mar-
ne groszaki w ręce obce.

Powstańcy polscy r. 63-go znale-
źli w nim swego orędownika, sztu-
ka polska — apostoła, wotającego o
miłość dla niej i zrozumienie jej do-
mności w życiu naszym.

Dziś, kiedy wysnione przez du-
chy mocarne Polski promienie wol-
ności oświetlać poczynają szczyty,
choć w nizinach jeszcze mroki, schy-
lamy czoło przed jednym z tych
wielkich polaków, którzy głosili jej
adaście
A. P.

Wskazy niemieckie.

Urzędowo donoszą dnia
13.12.17
odni płac boju.
ast. tronu ks. Ruprecht-
go.
W. Fandriji, oraz pod Scarpe de
S. a. r. w. wiązywały się popołudniu

wielokrotnie ozywione walki arma-
tnie.

Front wojsk niemieckiego następ-
cy tronu.

Działalność ognia była na ca-
łym froncie ożywiona. W podjętym
z nienacka natarciu oddziały sztur-
mowe sprowadziły na północ-wschód
od Craonne 22 francuzów z rowów
nieprzyjacielskich. Również i w in-
nych odcinkach wzięto w walkach
wywiadowych jeńców.

Spotęgowane użycie oddziałów
lotniczych, a mianowicie na froncie
francuskim, spowodowało gwałtowne
ataki powietrzne. Przeciwnicy nasi
utracili 11 samolotów i 1 balon na
uwięzi.

Wschodni płac boju.
Nic szczególnego.

Front macedoński.
Zadne większe działanie wojenne.

Włoski teren walk:
Po obu stronach Brenty, oraz
wzdłuż dolnej Piawy od czasu do
czasu wzmozona działalność aryle-
ryjska.

Pierwszy general-kwatermistrz
Ludendorff.

Jerozolima poddała się.

KONSTANTYNOPOL 12 | 12. Z gło-
wnej kwatery prasowej donoszą: Na
froncie Sinaj, przy wznowionych
walkach na zachód od Jerozolimy u-
dało się, anglikom w nowym ataku
przybliżyć się do miasta.

Przełożyliśmy wobec tego nasze
na zachód i na południe od miasta
rozłożone wojska, na stronę wschod-
nią Jerozolimy.

AMSTERDAM 12 | 12. „Central
News” donoszą: Bonar Law zakomu-
nikował Izbie niższej, że Jerozolima
poddadała się.

„Wiedeń” zatopiony.

WIEDEN 12 | 12. W nocy z 9 na
10 bm. zatopiony został okręt au-
strjacki „Wiedeń” przez atak torpe-
dy nieprzyjacielskiej. Prawie cała
załoga uratowana.

Król rumuński abdykuje?

BUKARESZT, 12 | 12. Dzienniki
tutejsze donoszą, że wobec wytwor-
zonej sytuacji, położenie króla Fer-
dynanda rumuńskiego staje się nie-
możliwem.

Zrozumiano to nawet w Jassach
i obecnie rozważana jest tam sprawa
zrzeczenia się przez króla Ferdynan-
da tronu.

Akt, na którego mocy król Fer-
dynand rumuński abdykował ma na
rzesz swego syna, Karola, ukaże się
wkrótce.

Pomysł bolszewików.

BERNO 12 | 12. Pisma rosyjskie
ogłaszały następującą widocznie in-
spirowaną wiadomość. Dotychczasowy
przebieg rokowań między bolsze-
wikami a Niemcami nie miał zada-
walającego przebiegu. Bolszewicy
mają zamiar obecnie przerwać per-
traktacje z Niemcami i wystąpić z
ogólnym programem pokojowym,
wzywając koalicjantów, aby się do

niego dołączyli. W razie wahania się koalicji bolszewicy uważają, że są upoważnieni do podjęcia rokowań w sprawie zawarcia osobnego pokoju i oświadczają, że pokój osobny zawrą.

Nie chcą zawieszenia

broni.

ROTTERDAM, 12 | 12. Donoszą z Petersburga: Rada ukraińska wypowiedziała się 29 głosami contra 8 przeciwko natychmiastowemu zawieszeniu broni.

Oredzie Ojca Sw.

LUGANO, 12 | 12. Telegram iskrowy z Rzymu potwierdza wiadomość, że Ojciec Święty wygłosi, podczas przyjęcia kardynałów w dniu 23 b. m. ważne oświadczenie w sprawie pokoju.

Anglija nawiązuje stosunki z Rosją.

STOKHOLM, 12 | 12. Różne dzienniki tutejsze rozpowszechniają już stwierdzone wiadomości o stanowisku ambasadorów koalicji w Petersburgu. Za objaw zbliżenia angielskiego do rządu bolszewickiego można uważać fakt, że jeden z członków petersburskiej ambasady angielskiej odwiedził Troickiego.

Francja a zawieszenie broni.

STOKHOLM 11 | 12. „Dieta Naroda“ dowiedziało się w ambasadzie francuskiej, że postawa Francji względem rokowań o zawieszenie broni, nie ulega zmianie.

Rząd francuski nie zamierza zrywać stosunków z Rosją, w razie zawarcia z Niemcami pokoju oddzielnego.

Chińczycy i Japończycy wkroczyli do Rosji.

STOKHOLM, 12 | 12. „Prawda“ donosi, że z Charbina nadeszła depesza, podług której wojska chińskie zupełnie nieoczekiwanie wtargnęły do miasta, jak twierdzą oficerowie chińscy po to, aby bronić zamieszkałych tam chińczyków. Następnie pismo donosi, że we Władywostoku wyładował również oddział japoński.

Włóczęństwo popiera bolszewików.

AMSTERDAM, 12 | 12. Zjazd włóczęjański, jaki się odbył w Petersburgu przyjął 482 głosami przeciwko 89 program rządu bolszewickiego, mianowicie: 1) podział Rosji na niepodległe republiki, 2) rozbrojenie, 3) demobilizacja i 4) zawarcie natychmiastowego pokoju.

Z powodu obecności wojsk amerykańskich nad granicą szwajcarską, pisze „Zuericher Post“: Byłoby nierozsądnym podejrzewać Stany Zjednoczone o zamiar wdarcia się przez Szwajcjarę do Niemiec południowych. Armja amerykańska nie będzie chyba debutować w Europie, łamiąc neutralność Szwajcjarji, która ufa wielkiej republice za oceanem. Należy zaznaczyć, że przeciwko naruszeniu przez Amerykę neutralności Szwajcjarji, będziemy się bronić wszelkimi siłami.

Chwila bieżąca.

— „Berlingske Tidende“ donosi z Petersburga, że Kaledin aresztował w Nowo Czerkasku radę robotniczo-zołnierską.

— Prasa szwedzka nalega, aby Szwecja pierwsza uznała Finlandję za państwo niezależne.

— „Temps“ donosi, że przywódcy bolszewików ogłosili już publicznie,

iż Rosja nie jest bezbronna przeciwko pogróżkom japońskim.

— Komitet polski w Wilnie i polacy z Brześcia Litewskiego nadesłali adresy do Rady Regencyjnej.

— B. minister Kerenski został — jak donosi „Dien“ petersburski — wybrany do konstytuandy w Saratowie.

— Poseł szwedzki w Petersburgu, generał Brandstroem nawiązał rokowania z rządem rosyjskim w sprawie pokoju.

— Flota bałtycka wybrała na swych przedstawicieli do konstytuandy Lenina i Dubienkę.

Wybory ostatnie wykazują przynajmniej większość skrajnych lewicowców socjalistycznych.

— Pisma rosyjskie donoszą, że Milukow zniknął z miejsca swego stałego zamieszkania.

Echa z Rosji.

Gwardja narodowa w Rosji.

Jak donoszą, armja rosyjska ma być zdemobilizowana i zdemokratyzowana. Każdy żołnierz zatrzyma swój karabin i w ten sposób zostanie utworzona gwardja narodowa.

Kraj baszkirów.

Rada okręgowa baszkirów, przy poparciu całego Orenburga, postanowiła ogłosić gubernię orenburską, ufańską, permską i samarską jako niezależny kraj baszkirów. Dnia 21 grudnia zwołana będzie w Orenburgu konstytuanta baszkirów.

Rosyjskie poglądy na przyszłość Polski.

Znana działaczka bolszewicka pani Kellentajowa w rozmowie z współpracownikiem „Russian Daily News“ wyraziła przekonanie, że demokracja rewelucyjna może uczynić z czasem to, co uczyniła Ameryka, a mianowicie. zjednoczyć wszystkie kłócące się partie, narody i prowincje — Ukrainę, Finlandję i Polskę — w Stany Zjednoczone Rosji.

Co słychać nowego?

Polacy za akcją pokojową rządu.

„Wiener Polit Rundschau“ donosi: W kołach delegatów polskich przeważa przekonanie, że zaniechać należy wszelkich kroków, któreby mogły utrudnić dążności pokojowe rządu wspólnego. Sprzeciwiających się tym dążeniom czechów, słowian południowych i rusinów nie należy nie tylko popierać, lecz przeciwnie, należy ze wszystkich sił przeciw nim wystąpić.

Rusini o swoim manifestcie.

Donoszą z Wiednia: Ukraińska reprezentacja parlamentarna broni się w oficjalnym komunikacie przed zarzutem, jakoby jej manifest w sprawie zawieszenia broni, podpisany wspólnie z Czechami i południowymi słowianami, dążył miał do utrudnienia rokowań pokojowych z Rosją. Rusini utrzymują, że zależało im tylko na znaczeniu ich stanowiska w sprawie zasady autonomji narodów i w sprawie losu Galicji wschodniej.

Król Konstantyn bez apanaży.

Według wiadomości, otrzymanych przez agencję Reutersa z Aten, rząd grecki dotychczas nie wypłacał nic na rachunek obiecanych bytemu królowi Konstantynowi apanaży w sumie pół miliona franków rocznie.

Skasowanie przywilejów.

Lenin ogłosił dekret, znoszący wszelkie tytuły, wypływające z urodzenia i zawodu, że każdy ma się nazywać obywatelem republiki rosyjskiej.

KRONIKA.

Nabożeństwo ku czci

Artura Grottgera.

W dniu dzisiejszym stolica składa hołd cieniem Artura Grottgera, jednego z wielkich polaków, który żyjąc w dobie największego ucisku miłował Polskę całą duszą, malarza niedoli naszej i zmagani z siłą obcą w r. 1863.

Warszawa wzniesie mogły do Pana Zastępów za duszę sławnego artysty i polaka, o którym biografowie jego mówią, że był o gołębiem sercu i miłowaniem swym obejmował wszystkie stany ludu polskiego.

Nawoływaaliśmy dość już dawno, aby i Częstochowa poświęciła w hołdzie Grottgerowi w 50-tą rocznicę jego zgonu chwil kilka.

Niestety dzisiejsza rocznica zgonu autora „Sybiraków“ będzie zwykłym dniem dla naszego miasta.

Odczuwając potrzebę oddania choć skromnego hołdu cieniem Grottgera, Redakcja naszego pisma, wraz z gronem ludzi dobrej woli, organizuje w nadchodzącą niedzielę 16 b. m. uroczyste nabożeństwo ku czci Artura Grottgera, które odprawi ks. kan. M. Ciesielski o godz. 9 m. 45 w kościełku im. Marij.

Dzięki uprzejmości dyr. W. Płodowskiego, w czasie nabożeństwa pienia religijne odpiewa między innymi chór gimnazjum T. O. S. pod kierunkiem p. Edwarda Mąkoszy, który przyrzekł nam również swój osobisty współudział w wykonaniu śpiewów solowych.

Spodziewając się, że na nabożeństwo to przybędą wszyscy ci, którzy pragną złożyć hołd pamięci wybitnego artysty i patrioty polaka, zapraszamy nań przedstawicieli władz miejskich, korporacji zrzeszeń i instytucji, zaznaczając, że osobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

O Szczypiornę i Benjaminów.

Dnia 7 b. m. do prezesa ministrów przybyła delegacja rodzin legjonistów, internowanych w Szczypiornie i Benjaminowie. Deputacja ta, w złożonym podaniu piśmiennym, a także w ustnych przemówieniach, przedstawiła ciężkie położenie moralne i fizyczne internowanych legjonistów i wyraziła przekonanie, iż tworzący się Rząd Polski uczyni i potrzebne kroki ku skutecznemu rozwiązaniu tej sprawy.

Prezes ministrów w odpowiedzi oświadczył, że pojmuje pilną konieczność zajęcia się nią, iż w sprawie tej podjęte już zostały stosowne kroki, oraz, że wraz z tworzącym się Rządem dążyć będzie do pomyślnego jej załatwienia.

Ameryka — Częstochowie.

Dzięki uzyskaniu znaczącej ofiary pieniężnej od ameryk. Czerwonego Krzyża na akcję ratunkową dzieci polskich, bez różnicy wyznania, R.G.O. zwróciła się do R. O. m. Częstochowa o podanie ilości dzieci w wieku do lat 10-ciu, potrzebujących najbardziej wyżywienia. W tym celu R. O. m. Częstochowa zwróciła się do wszystkich instytucji i zakładów, opiekujących się dziećmi, celem zapisania ich w poczet instytucji subwencjonowanych i przesłała im odpowiednie kwestjonariusze.

Zapomogi pieniężne lub w naturze udzielane będą na żywienie dzieci miast i okręgów fabrycznych do lat 10-ciu. Zapomogi te winny być użyte wyłącznie na żywienie dzieci, oraz

zapewnienie im opieki sanitarniej. Komisja ratowania dzieci będzie wspomagała tylko te instytucje, które poddadzą się kontroli komisji, i winny one przesyłać szczegółowe sprawozdanie z użycia zapomóg. Ogólna liczba dzieci do lat 10-ciu (najbiedniejszych) sięga do 6.000. Jak widzimy, jest to liczba duża i mamy nadzieję, że subsydjowanie to będzie stałe gdyż biorąc pod uwagę nędzę, szczególnie częstochowska, R. G. O. winna bardziej się zaopiekować biednymi dziećmi naszego miasta.

Wszystkie instytucje, które otrzymały od R. m. Częstochowy odpowiednie kwestjonariusze, winny je dokładnie wypełnić i przesać natychmiast do R. G. O., gdyż opóźnienie uniemożliwi wydanie zapomogi.

Z okazji rocznicy zgonu Grotgera.

W najbliższej przyszłości inż. Leon Mońkowski wygłosi w naszym mieście odczyt, poświęcony twórczości Artura Grotgera, którego 50-ta rocznica zgonu przypada w dniu dzisiejszym.

Sprawy miejskie.

Na ostatnim posiedzeniu Magistratu omawiano i wydano decyzje w następujących sprawach:

Odmowa.

Tow. Biblioteki Publicznej zwróciło się do Magistratu z prośbą o zniesienie opłaty za prąd elektryczny. Magistrat uchwalił prośbie tej odmówić.

O dzierżawę pól.

Magistrat zaakceptował zarządzenia dep. gospodarczej, dotyczące dzierżawy pól pod uprawę kartofli.

O rzeźni ptactwa w środku miasta.

Gmina żydowska zwróciła się do władz miejskich o udzielenie jej pozwolenia na urządzenie w domu nr. 36 przy ul. Panny Marii rzeźni ptactwa, któreby było według przepisów rytualnych. Magistrat nie przychylił się do prośby, motywując odmowę tym, że urządzenie rzeźni w centrum miasta jest z różnych względów niedopuszczalne.

200.000 mk. pożyczki.

Magistrat postanowił podjąć z Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej mk. 200.000 tytułem zaliczki na poczet pożyczki, do której zaciągnięcia w sumie 1.500.000 mk. upoważniła Magistrat Rada miejska.

Smutna konieczność.

Wobec braku funduszy, R. O. m. Częstochowy zaprzestała wydawania zapomóg na podręczniki szkolne w r. b. Nadmienić należy, że R. O. wydała na podręczniki szkolne 2000 mk.

Ze Stow. Nauczycielstwa Polskiego.

W sobotę 15 b. m. o godz. 6 wieczorem w lokalu gimnazjum T. O. S. (Kościuszki 19a) odbędzie się zebranie członków Stow. Naucz. Polskiego. Porządek dzienny obejmuje: odczyt p. Jana Wróblewskiego n. t. „Zadania harcerstwa” i omówienie spraw bieżących Stowarzyszenia.

Na „Samopomoc” przy gimn. p. Chrzanowskiej.

W dniu 17 b. m. odbędzie się w teatrze „Odeon” przedstawienie kinematograficzne na „Samopomoc” użycie gimnazjum p. Chrzanowskiej, wielkiego polskiego obrazu „Koścuszko pod Racławicami”.

Agitacja w sprawie nieruchomości.

W gazetach żydowskich czytamy: Z wielu miast w Polsce donoszą o silnej agitacji przeciw sprzedawaniu wszelkich nieruchomości żydom, grożąc ogłaszaniem czarnej listy sprze-

dawczyków. W okupacji austriackiej powstało nawet w tym celu specjalne towarzystwo. Jednocześnie postanowiono wykupywać wszelkie nieruchomości, znajdujące się w posiadaniu żydów.

„Pan minister”.

Dla interesujących się sprawą tytułów ministerjalnych zaznaczyć należy, że urzędnicy ministerjum sprawiedliwości zapoczątkowali zwyczaj zwracania się do ministra przez „pan”.

Ciepła herbata.

Niektóre gatunki herbaty, sprzedawane w różnych sklepach, niezależnie od swej jakości, zawierają w opakowaniu tyle oleju, że waga samej herbaty wynosi właściwie 60 proc., a nieraz nawet 50 proc.

Dlaczego papier jest drogi?

W kotach fachowych utrzymują, że droższyna papieru nie jest wywołana przez istotny brak tegoż, lecz przez to, że spekulanci nagłe rzucili się na ten artykuł i urządzili „pasek”.

Dziś czwarty występ operetki w teatrze „Paryskim”.

Dziś w ozwartek 4-ty występ, bawiącego w naszym mieście zespołu operetkowego pod dyrekcją p. H. Czarneckiego wraz z orkiestrą c. i k. austriackiego 100 pułku piechoty.

Wystawiony będzie „Baron Kimmel”, cieszący się wszędzie niebywałym powodzeniem i w piątek — „Królowa kinematografu”.

Koncert Hubermana.

Słynny skrzypek wirtuoz Bronisław Huberman, który w zeszłym sezonie wzbudził tak niezwykły entuzjazm wśród muzykalnej publiczności naszego miasta, wystąpi wkrótce w sali teatru Paryskiego z własnym jednorazowym koncertem. Będzie to niewątpliwie wielkie święto artystyczne dla naszych wielbicieli muzyki. Bilety są już do nabycia w księgarni F. Rolnickiego.

Z Częstochowskiego Stow. Właścicieli Nieruchomości.

Lokal własny Częst. Stow. Właścicieli Nieruchomości mieści się przy ulicy Tadeusza Kościuszki № 31.

Biuro czynne jest codziennie — prócz niedziel i świąt — od godz. 10 do g. 1 po południu. Poszukujący lokali otrzymywać mogą dokładne informacje o adresie, ilości pokoi, cenie itp.

Dalsze zapisy na członków Stowarzyszenia i podpisywanie odpowiednich deklaracji, dokonywane jest w godzinach biurowych każdodziennie, wszyscy więc posiadacze nieruchomości w Częstochowie w imię własnego dobra spieszyć powinni z zapisywaniem się w poczet Stowarzyszonych, co da instytucji możliwość szerszego rozrostu i stanie się ostoją obrony wspólnych interesów.

Z teatru.

„Polska Krew”, operetka Nedbala.

W drugim dniu swej gościnny w naszym mieście zespół p. Czarnokiego wystawił „Polską Krew” — Nedbala, przypominającą chwilami raczej operę lub jedną z tak licznych sztuk ludowych „ze śpiewami i tańcami”, niż operetkę.

Dziś w występem różnych zespołów, wystawiających w Częstochowie aż do znudzenia sztuki ludowe przy kinematografach, „Polska Krew”, pokrewna temu rodzajowi twórczości, nawet grana i śpiewana dobrze nie mogła znaleźć należytej oceny wśród tym razem niedosć licznie zebranej publiczności.

P. J. Godlewska, w roli Haliny mogła rzeczywiście zaprezentować swój silny i mile brzmiący głos, a p. Szlązak tenor, niedosć jeszcze wyszkolony.

Prawdziwą niespodzianką był występ Bańkowski, dotychczasowej prym w zespole baletowym, a śmiało i z powodzeniem mogącej zbierać oklaski w podobnych jak wczorajsza śpiewająca tańcząca wioślarka.

Na wyróżnienie zasłużyli pp. Cedzińska, T. Wołowski i Wzorzycowski. Chóry i mazur tańczony w akcie 3 wywarły sympatyczne wrażenie i tylko niektóre żarciki były niemiłym zgrzytem i wywoływały jedynie cięły zachwyt na... galerji.

Od Magistratu m. Częstochowy otrzymaliśmy co następuje.

W związku z umieszczonymi w miejscowych gazetach w końcu miesiąca sierpnia r. b. notatek o pretensjach przeciw Deputacji Żywnościowej, komunikujemy list przesłany do b. Dyrektora tejże Deputacji Inżyniera p. Hiasko dla zamieszczenia takowego w kronice „Gońca”.

Nadburmistrz Dr. J. Marczewski.
Częstochowa, dnia 3—12 1917 r.

Wielmożny inż. Br. Hiasko
w mieście.

Na skutek uczynionego w dniu 5. lipca r. b. na posiedzeniu Rady Miejskiej zarzutu nieetyczności ówczesnej Deputacji Żywnościowej przez jednego z radnych, Magistrat powołał w dniu 15 lipca r. b. specjalną komisję rewizyjną do natychmiastowego sprawdzenia wszystkich czynności Deputacji Żywnościowej.

Komisja ta, złożona z pp. W. Jabłońskiego, F. Kohna, W. Naziembly, J. Wizenala i J. Zagórskiego, po gruntownym zbadaniu stanu kasy i towarów, jako też po przejrzaniu ksiąg buchaltaryjnych, znalazła całą działalność Deputacji Żywnościowej w zupełnym porządku, nie stwierdziwszy nic, co by do postawienia powyższego zarzutu upoważnić mogło.

Wobec powyższego wyniku rewizji, partego złożonymi na ręce Magistratu protokołami, wystosował Magistrat w dniu 13. października do członków byłej Deputacji piśmienne podziękowanie za ich sumienną pracę, zaś Rada miejska na posiedzeniu swem w dniu 25 października r. b. byłemu kierownikowi Deputacji, inż. B. Hiasce, wyraziła votum zaufania, stwierdzając tem samem zupełną bezpodstawność uczynionego dawnej Deputacji Żywnościowej zarzutu.

Nadburmistrz podp. Dr. J. Marczewski.

Z Warszawy.

Z okazji wkrzeszenia rządów polskich.

Wczoraj odbyła się w Warszawie uroczystość poświęcenia tablicy pamiątkowej z okazji wkrzeszenia Królestwa Polskiego. Tablica będzie zamurowana w ścianie klatki schodowej przebudowywanej obecnie południowej części Zamku królewskiego. Poświęcenia dokonał sekretarz generalny Rady Regencyjnej, ks. prałat Chelmiński. Na tablicy, wykonanej z białego marmuru, wryty jest napis treści następującej:

„R. p. 1917 dnia 12 listopada. Za rządów Najdostojniejszej Rady Regencyjnej w osobach ks. arcybiskupa warszawskiego dr. Aleksandra Kakowskiego, Józefa Ostrowskiego, księcia Zdzisława Lubomirskiego, na pamiątkę wkrzeszenia państwa polskiego po 120 latach niewoli, założono ten kamień przy przebudowie południowej części Zamku królewskiego”.

W miejscu zamurowania tablicy pamiątkowej umieszczona będzie puśka z aktem erekcyjnym.

Aresztowanie 6-ciu „paskarzy”.

Z polecenia polskich władz sądowych dokonano w Warszawie ponownie aresztowania 6 „paskarzy”, znanych na czarnych giełdach z bezcelnych operacji atykułami pierwszej potrzeby.

Zbliżka i zdaleka.

Wilki.
Między Lidą a Wilnem ukazują się obecnie stada wilków.

Listy do Redakcji.

Szanowny Panie Redaktorze!
Załączam przy niniejszym marce 100 (sto), które wręczone mi zostało do mojej dyspozycji. Pieniądz te przeznaczam na internowanych legionistów w Szczypiornie, i proszę uprzejmie o przesłanie tej kwoty właściwą drogą.

Racz przyjąć Szanowny panie Redaktorze wyrazy poważania.

J. Rutkowski.

Wrzosowa, 12—12—17.

Nowe książki.

Janik Michał dr. prof. „Dzieje szkolnictwa polskiego z rzutem oka na jego przeszłość — Wydawnictwo Księgarni M. Arcta Warszawa, 1917.

W przełomowej chwili dla naszego szkolnictwa opisał dr. M. Janik „Dzieje szkolnictwa polskiego z rzutem oka na jego przyszłość”, dając w niezmiernie barwnym, popularnym szkicu charakterystykę najwbitniejszych momentów tych dziejów. Z przeszłości wybrał autor tylko to, co każdy polak, w pierwszym rzędzie nauczyciel polski, wiedzieć powinien, a co streszcza się w następujących rozdziałach pracy: Za Piastów — Akademia Kazimierzowska; Epoka Jagiellonów; Królowie elekcyjni — Szkoły zakonne, Teoria pedagogiczna, Reformy St. Konarskiego, Komisja Edukacyjna. — Kółka i Piramowicz; Pierwsza szkoła rycerska; Uniwersytet wileński. — Liceum Krzemienieckie; Ks. Warszawskie; Król. Kongresowe; — Rzeczość. Krakowska; Teoria pedagogiczna między r. 1740 — 1831; Uwagi oólnie o szkolnictwie porobiorowem.

Z tego widać, jakie jest bogactwo treści w pracy dr. Janika. O czasach obecnych i przyszłości miło uderza w części końcowej zrównoważony i spokojny sąd o ułożeniu się pewnych drażliwych kwestji polityki szkolnej w przyszłym państwie polskiem. I o szkole wyznaniowej i o Żydach autor ma sąd umiarkowany, słuszny, dobrze przemyślany, że sądu tego nie unika. Żąca o szkoły religijnej, ale nie wyznaniowej, a niesłuszne uroczoszenia żydów-nacjonalistów odrzuca.

Praca dr. Janika jest niezmiernie aktualna dla dzisiejszej doby, powinni się z nią zapoznać nauczyciele i wszyscy, komu sprawa szkolnictwa polskiego nie są obce.

Tabela nieurzędowa

wygranych II Loterii Klasowej Rady Głównej Opiekuńczej.

W 2-ym dniu ciągnięcia V klasy główne wygrane padły na numery następujące:

- Mk. 5,000 na Nr. 25824.
- Mk. 3,000 na Nr. Nr 7245 28665.
- Mk. 2,000 na Nr. Nr. 8937 9071 28084 38990
- Mk. 1,500 na Nr. Nr. 8120 11873 19916 30894 38147.
- Nk. 700 na Nr. Nr. 11588 12899 21171 24496 24801 28128 29894 34833 85670 38986.
- Mk. 500 Nr. Nr. 2435 2968 5373 6175 6975 8813 10212 12583 12687 14840 17401 18200 22128 22428 23292 28824 24848 25831 26879 29948 86676 37265 87302.
- Mk. 350 na Nr. Nr. 8183 4951 5237 8976 12584 13626 14496 14989 15440 17951 18465 20272 21342 23024 24857 25626 26272 26382 30061 80418 31822 33508 34968 36200 87846 39636 41461.

Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od środy 12 do soboty 15 grudnia

TYLKO 4 DNI! TYLKO 4 DNI!

Księżna Iza Wołkońska

Znakomity dramat sensacyjny w 6-ciu aktach, z życia arystokracji rosyjskiej w Paryżu.

W roli tytułowej słynna artystka Królewskiego Teatru w Kopenhadze **Marta Orlanda**

NAD PROGRAM:
Ptaki poławiacze ryb Z natury

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. Alojzego Salzberga.

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach. —

Kartofle.

Sprzedaj kartofli na kupon A-B ser. XXI-ej w ilości 10 funtów na osobę za 80 fenigów rozpocznie się dnia 12. b. m. według następującego rozkładu:

w czwartek dn. 13-go grudnia r. b.
2 okręgu kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 5 ul. Nadrzezna 49, 3 okręgu — nr. 13. ul. Warszawska 45, 4 okręgu — nr. 17 ul. Ogrodowa 22a, 5 okręgu — nr. 20 ul. Krakowska 35, 6 okręgu — nr. 26 ul. Panny Marji 39, 7 okręgu — nr. 29 ul. Panny Marji 60, 10 okręgu — nr. 38 ul. 7 Kamienie 11, 11 okręgu — nr. 24 Bór 21, 12 okręgu — nr. 10 ul. Warszawska 46,

w piątek dn. 14-go grudnia r. b.
1 okręgu kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 2 ul. Kaczkowska, 2 okręgu — nr. 6 Stary Rynek 15, 3 okręgu — nr. 14 ul. Krótka 5, 5 okręgu — nr. 21 ul. Krakowska 62, 6 okręgu — nr. 27 ul. Panny Marji 32, 7 okręgu — nr. 30 ul. Szkolna 7 8 okręgu — nr. 32 ul. Kościuszki 23, 9 okręgu — nr. 35 fabryka Peltzerów, 10 okręgu — nr. 39 ul. Wieluńska 46

w sobotę dn. 15-go grudnia r. b.
2 okręgu kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 7 ul. Targowa 15, 4 okręgu — nr. 18 ul. Strażacka 5, 5 okręgu — nr. 22 ul. Ogrodowa 61, 6 okręgu — nr. 28 ul. Jasnogórska 18, 9 okręgu — nr. 36 ul. Stradomska 14, 10 okręgu — nr. 40. ul. Wieluńska 54, 11 okręgu — nr. 25 ul. Krakowska 21, 12 okręgu — nr. 11 ul. Garnarska 60,

w poniedziałek dn. 17-go grudnia
1 okręgu kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 3 ul. Olsztyńska, 2 okręgu — nr. 8 Senatorska 27, 3 okręgu — nr. 15 ul. Ogrodowa 13, 4 okręgu — nr. 19 ul. Fabryczna 3.

8 okręgu — nr. 33 ul. Zielona 23, 10 okręgu — nr. 41 ul. św. Rocha 56 12 okręgu — nr. 12 ul. Strażacka 25 7 okręgu legitymacje terminowe z całego miasta. Kartofle na mocy wykupionych kwitów wydawane będą u Peltzerów.

MIEŚO.

W czwartek dn. 13-go grudnia 1917 r. w 12-u jatkach okręgowych będzie sprzedawane mięso na a kupon nr. XII na wszystkie litery od godz. 7-ej do 10-jej rano w jatce nr. 13 (ul. Kościuszki) na kupon nr. 14 również do 10-jej rano. Po terminie mięso niewykupione będzie sprzedawane bez kuponów, na legitymacje rodzinne po jednym funcie na rodzinę.

Miejska
DEPUTACJA ŻYWNOSCIOWA
w Częstochowie.

Ofiary

Prezes Sądu Okręgowego wniósł do wydziału ofiar naszego pisma następujące sumy, złożone do jego dyspozycji: 1) Marek 38 przez pp. Henryka i Józefa Markusfeldów, jako należność za dostarczone dla Sądu Okręgowego tapety, której panowie ci nie przyjęli, przekazując ją na cel dobroczynny; 2) Marek 8 — przez p. Antoniego Siennickiego, ławnika Sądu Okręgowego, stanowiące wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Sądu, które p. Siennicki również ofiarował na cel dobroczynny; 3) Marek 2 — przez

Jana Kozaka, Rub. 2 — przez Wojciecha Cholewickiego i Rub. 3. — przez Walentego Strzelczyka (z tytułu pogodzenia się w ednośnych sprawach), razem Marek 48 i Rubli 5, z czego Marek 28 przeznaczył na bezdomne dzieci, Marek 20 na Towarzystwo Dobroczynności dla żydów i Rub 5 na Towarzystwo Dobroczynności dla chrześcijan, wyrażając jednocześnie szczerą podziękowanie ofiarodawcom kwit 336, 337, 338.

Na internowanych Legionistów w Szczypiornie Mk. 100 złożone na ręce Inż. Rutkowskiego we Wrzosowej.

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przysjmuje od 10—1 i 3—7

Ceny przedywołane.

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE
ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne weneryczne
i dróg moczowych.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.
Panie od 12—1 po południu. 807

DRZEWO OPALOWE

S. Brzeziński

ul. Krakowska 37 (na Warcie)

Cena: za metr. 33 mar. za pud 1.55 f. 1106—

Meblesy, stoły, biurka, biblioteki, szafy, łózka otomana garnitur salonowy pianino i fortepian ul. Panny Marji № 12 1136—

Złota książeczka kasy Pożycz. Oszczęd. Nr. 14623 1141—

Potrzebny chłopiec lat 16. do Cukierni Błaszkowskiego. 1146—

Złota kwity lombardu kasy Poż. Oszęd. № 34879, 35602, 84971. 1151—

Potrzebni monterzy i pomocnicy ul. Panny Marji 2 Landau. 1152—

Piękne lekkie sanki kupię. Oferty sub I. Z. w „Gołuch” 1144—

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie
ul. Panny Marji № 10.

Zęby sztuczne. Plomby
Wymowa zębów
codz. od 8—1 i od 3—7 wieczorem.
Ceny bardzo przystępne.

Potrzebna od zaraz krawcowa zdolna do domu ul. Hubertowska 27. Zgłoszenia między 3-4 p. p. 1150—

Fabryka Cukrów

Władysława Webera ul. Kościuszki 19

Poleca znakomite trysy, karmelki w różnych gatunkach oraz wyborowa marmelady na cukrze, malinowa, truskawkowa, wiśniowa, śliwkowa, jabłkowa, pomarańczowa, porzeczkowa, mieszana i agrestowa. ceny przystępne. 1154—